

מילים ראשונות

עם אמיגו הרובוט החביב

מדריך למשתמש

Smartbox

פשוט ונגיש לתקשר

ללמוד

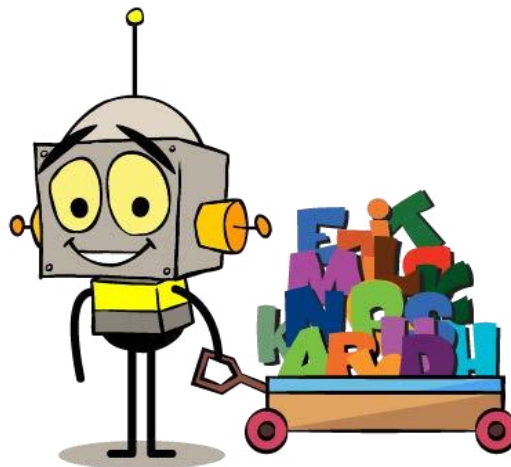
מילים ראשונות

עם אמיגו הרובוט החביב

מילים ראשונות היא סדרת פעילויות לימודיות ומהנות בגרید 3. הפעילויות האינטראקטיביות והמשעשעת מיועדות לתלמידים הנמצאים בשלבים הראשונים של רכישת שפה ומיומנויות תקשורת.

מה כוללת החבילה?

- חמש קבוצות של פעילויות
- מילים ראשוניות ושימושיות בעברית
- חשיפה ראשונית של מילות ליבה
- חשיפה ראשונית של מבעים
- מעל 200 אנימציות

המדריך נכתב על ידי

Andrea McGuinness קלינאית תקשורת

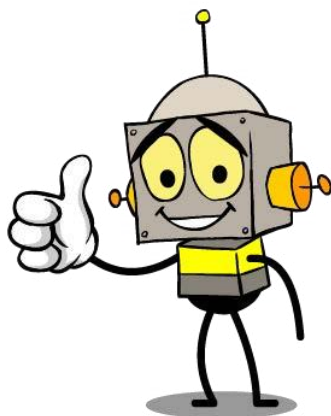
וצוות Smartbox Assistive Technology

תרגום והתאמה לעברית על ידי

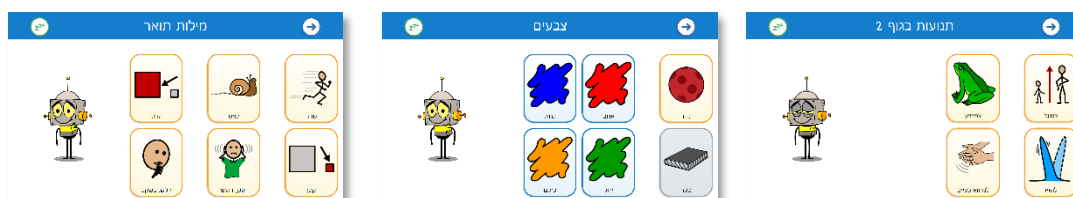
יוסי בלום, חברת דיבור

אודות מילים ראשונות

החבילה מכילה חמש קבוצות של פעילויות אל-כשל מהנות ומשעשעות המקדמות את התלמיד לשימוש בתקשורת תומכת וחליפית (תת"ח). הפעילויות חושפות את התלמיד לסמלים, למילים כתובות ולאנימציות, ומעודדות אותו לשחק ולחקור את עולם השפה והתקשורת. אמיגו, הרובוט החביב מסייע לתלמידים להגיד את המילים הראשונות.

החבילה פותחה על בסיס ניסיון של שנים רבות ופותחה בשיתוף פעולה עם קלינאית התקשורת Andrea McGuinness. החבילה מיישמת טכניקות בסיסיות של רכישת שפה, כמו מודלינג, בדרך חדשה בה ניתן להשתמש בבית ובכיתה. הורים, מורים ומטפלים יכולים ללוות את המשתמש בפעילות מהנה המקדמת אותו לשימוש בתקשורת.

ילדים שאינם מדברים זקוקים לאפשרות ללמוד ולהשתמש במילים הראשוניות כמו ילד מדבר. המילים והמבעים במילים ראשונות נבחרו על בסיס מחקרים שזיהו את המילים הראשוניות השכיחות ביותר בשימוש אצל ילדים.

תפיסה זו, יחד עם ניסיון שנצבר בעבודה עם ילדים הנמצאים בתחילת המסע לרכישת מיומנויות תקשורת, הביאה לפיתוח חבילת פעילויות משעשעת, המדרבנת את הילדים להתקדם בתהליך של רכישת תקשורת. החבילה כוללת מגוון פעילויות בסיסיות המתאימות לשלב משמעותי זה בתהליך של רכישת שפה ומיומנויות תקשורת.

למי מיועדת החבילה מילים ראשונות?

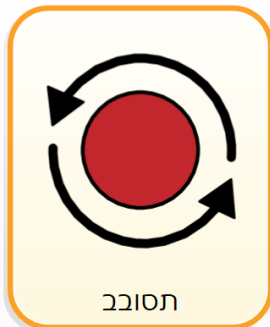
מילים ראשונות מיועדת לכל תלמיד המגלה סימנים ראשונים שביכולתו לעבור מהשלב של פעילויות סיבה ותוצאה ופעילויות בחירה אל השלב של רכישת שפה ותקשורת. פעילויות מילים ראשונות מסייעות בלימוד סמלים, בחשיפה ראשונית למילה כתובה ובתרגול של בניית מבעים ומשפטים ראשונים.

החבילה מילים ראשונות מסייעת בהשגת מספר :

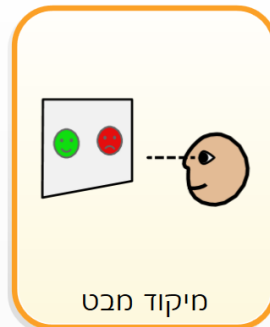
- הגדלת אוצר המילים
- העשרת החשיפה לסמלים
- שימוש ראשוני בתקשורת תומכת וחליפית
- אוריינות

רכישת שפה

אוצר המילים במילים ראשונות נבחר בהתאם למילים הראשונות שילדים לומדים להגיד בתהליך ההתפתחות הרגיל. המילים שנבחרו כוללות אוצר מילים בסיסי שמופיע במערכות תת"ח טיפוסיות (מילים כמו עוד ומספיק) והן כוללות גם מילים אחרות שנמצאות בשימוש רב בפעילויות והתנסויות יום יומיות בגן ובכיתה.

"תסובב את
הראש"

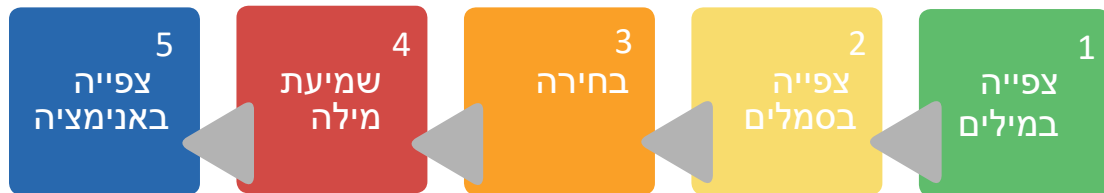
"תשחק במערכת
מיקוד המבט"

"תעשה פרצוף
מצחיק"

איך להשתמש במילים ראשונות?

בכל אחת מהפעילויות, אמיגו הרובוט החביב, מעודד ומסייע לילדים המשתמשים במילים ראשונות. כל מילה מוצגת על המסך יחד עם סמל ועל הילד לבחור באחת מהאפשרויות. לאחר בחירת אחת מהאפשרויות, המילה שנבחרה מושמעת ולאחר מכן אמיגו נכנס לפעולה ומדגים את המילה, המבע או ההוראה שניתנה לו.

איך להשתמש במילים ראשונות?

תמיכה במשתמש

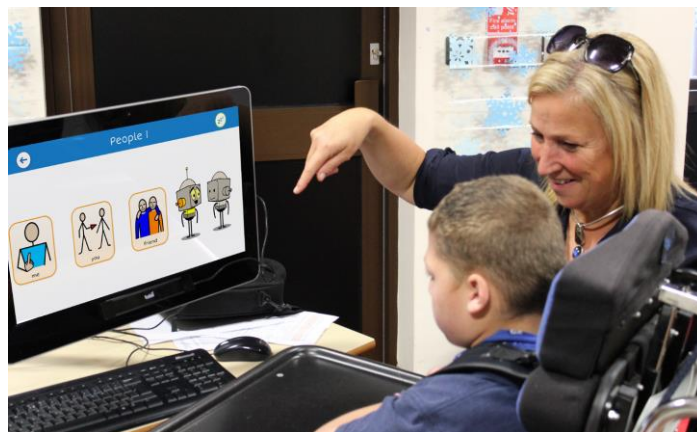
מבוגרים הנמצאים עם הילד בעת השימוש במילים ראשונות צריכים להגיב לכל בחירה של הילד ולהתייחס אליה כבחירה מכוונת (גם בשלבים הראשונים של שימוש בפעילויות). התנהגות כזו חשובה, מאחר והיא מבטיחה שהילד יחווה מהפעילות ויראה תגובה חיובית לבחירה שלו, בלי להרגיש שהוא נבחן ובלי להיכנס ללחץ.

הרבה פעמים מלווים "מתפתים" לשאול שאלות כמו "איפה...?" או "האם אתה יכול למצוא את...?" אך שאלות מסוג זה מגדילות את רמת הלחץ של הילד ומקטינות את רמת ההנאה ויכולת הלימוד. סביר להניח שמדי פעם תשאל/י שאלות מסוג זה, אך מומלץ לנסות ולהקטין ככל האפשר את השימוש בהן.

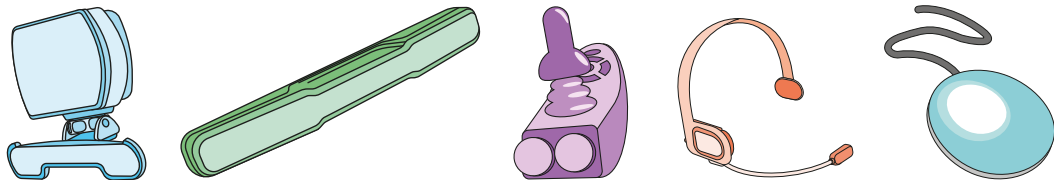
מרבית התלמידים אוהבים פעילות בתורות, כך הם לומדים על ידי צפייה באחרים וגם מנסים זאת בעצמם. יש להדגים את הבחירות שלך תוך שימוש בלוחות, ולתת לתלמיד בתורו לבחור את המילים. אם התלמיד מעוניין בכך, אפשר לתת לו להתנסות בשימוש בלוחות לבד.

יש לשים לב מתי הנך מדגים ומתי הנך מרמז. אתה מדגים כאשר הנך בוחר את המילים בעצמך. ניתן ללוות את הבחירה באמירת כוונתך, לדוגמא, אמור "אני בוחר 'רוצה'" ומיד לאחר מכן בחר את הסמל המתאים שבלוח. אתה רומז למשתמש אם אתה מכוון את המשתמש בצורה פיזית (למשל, כאשר אתה מכוון את ידו או שם את האצבע של המשתמש במקום כלשהו). השימוש בהדגמה (modeling) חשוב במשך כל זמן השימוש בפעילות מילים ראשונות, גם כאשר המשתמש הופך למיומן בפעילויות השונות. צריך להימנע ככל האפשר מהכוונה פיזית על מנת לחזק ולעודד את השימוש העצמאי של המשתמש.

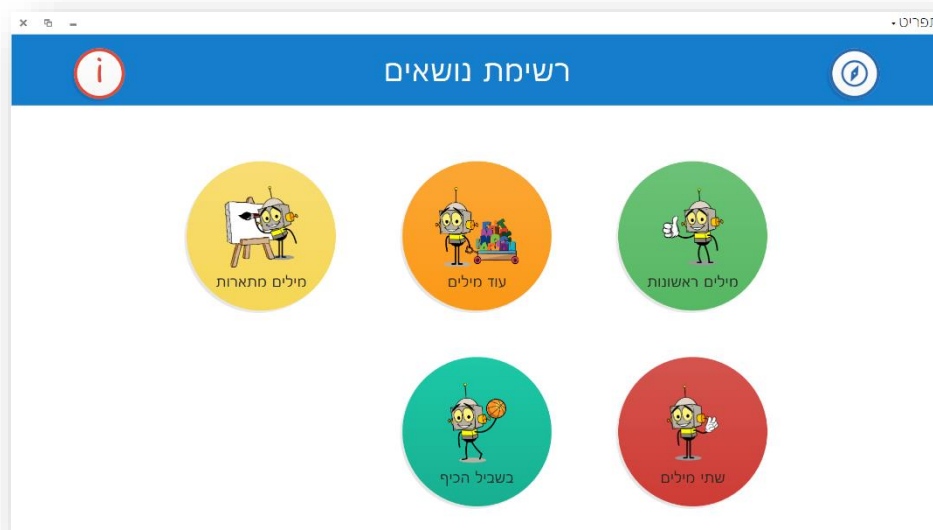
ליווי המשחק בהמללה פשוטה של הפעילות יסייע לתלמיד בלמידה. לדוגמא, "את/ה בחרת 'עוד' ואמיגו מקבל עוד!".

ניתן להשתמש בחבילת הפעילויות מילים ראשונות באמצעות כל אמצעי הנגישות הנתמכים על ידי גריד 3. בפניה השמאלית העליונה של כל לוח יש תא מנוחה לשימוש משתמשים הנעזרים במערכת מיקוד מבט או במצביעים אחרים. השותף יכול להשתמש בתא המנוחה לנטרל את אמצעי הנגישות, כדי שיוכל להראות לתלמיד את האפשרויות השונות בלוח ולתת לו זמן לסרוק את האפשרויות לפני שיבחר את אחת מהן.

פתיחת היישום מילים ראשונות

בעת פתיחת היישום מילים ראשונות מוצגות הקטגוריות הבאות של אוצר מילים:

- מילים ראשונות
- עוד מילים
- מילים מתארות
- שתי מילים
- סתם בשביל הכיף

בכל אחד מדפי התפריט ביישום יש בפניה השמאלית העליונה קישור לדף עם מעט מידע על הפעילויות (הקישור מסומן עם האות i). בדף המידע ניתן למצוא הסבר קצר בנוגע לפעילויות ורעיונות וטיפים לשימוש בהן.

מבנה כל הלוחות זהה, זאת על מנת להקל על התלמיד ועל מי ששותף לו, לנווט בין הלוחות ולהבין איך להשתמש בכל אחת מהפעילויות.

תא הניווט בפניה הימנית העליונה של כל לוח מאפשר לך לחזור רמה אחת למעלה. התאים הללו הם תאים קטנים מתוך כוונה שהתלמיד לא יעבור בעצמו בין הלוחות השונים. אם תרצה שהתלמיד יוכל לעבור באופן עצמאי בין הלוחות, ניתן להגדיל את תאי הניווט על ידי מעבר למצב עריכה והגדלת גובה שורת הכותרת.

לאחר בחירת אחת מהאפשרויות, האנימציה של אמיגו תפעל ברציפות עד להשלמתה. המשתמש לא יוכל לבחור באפשרות אחרת לפני שהאנימציה הושלמה.

בבנית הלוחות השתמשנו בעיקר בסמלי Symbolstix. אם נדרש, ניתן להחליפם בסמלים אחרים (סמלי PCS או סמלי Widgit) או בתמונות. בהתאם לצורך, ניתן להחליף את כותרת התא והתוכנה תקריא את הטקסט החדש שנרשם.

מעקב אחר שימוש

ניתן להשתמש בגיליונות המעקב הניתנים להורדה מאתר דיבור לשם מעקב אחר ביצועי התלמיד. בטבלאות ניתן לתעד גם נתונים איכותיים לגבי התהליך. לדוגמא, האם הסמל נבחר באופן עצמאי? האם נדרשה הדגמה או הכוונה לפני שהתלמיד בחר במילה? האם התלמיד התבונן באנימציה של אמיגו שהופעלה לאחר בחירת המילה?

סדרת פעילויות	פעילות	מילה או מבע	האם הודגם?	האם ניתנה הכוונה פיזית?	האם ניתנה הכוונה מילולית?	בחירה ספונטנית?	להוסיף למערכת התת"ח?
מילים ראשונות	ברכות	שלום					
		ביי					
		הלך					
	כן/ לא	אוהב					
		כן					
		לא					
	הוראות	לך					
		בוא					
		תעזרי לי					
	לשחק	לשחק ביחד					
		עוד					
		מספיק					
	אנשים 1	אני					
		אתה					
חבר							
אנשים 2	אמיגו						
	אמא						

מילים ראשונות

אין סדר מסוים בו יש להציג את המילים הללו לתלמיד. בחר במילים שמעוררות מוטיבציה גבוהה יותר אצל התלמיד. חלק מהתלמידים יעדיפו לעבור מלוח ללוח לאחר התנסות קצרה, בעוד שאחרים יעדיפו לבלות זמן ארוך יותר בכל לוח ולהקטין את מספר המעברים. אין דרך נכונה או דרך לא נכונה לחשוף את התלמיד ללוחות השונים. שמירה על מוטיבציה גבוהה מצד התלמיד היא תמיד בעדיפות ראשונה.

המילים בפעילויות אלו מבוססות על מילות ליבה, שהן המילים השכיחות ביותר כמילים ראשונות הנלמדות על ידי ילדים, והן קלות ללמידה ומאחר ונמצאות בשימוש בסיטואציות רבות בחיי היום יום של הילד. תלמידים הלומדים את המילים הראשונות הללו ישמעו אותן נאמרות פעמים רבות במשך היום. הסמל המוצג, המילה הכתובה והאנימציה של אמיגו יסייעו לתלמיד ללמוד את המילים הראשונות.

בסדרת פעילויות זו יש 3 אפשרויות בחירה בכל אחת מהפעילויות. האפשרויות מוצגות בתאים גדולים.

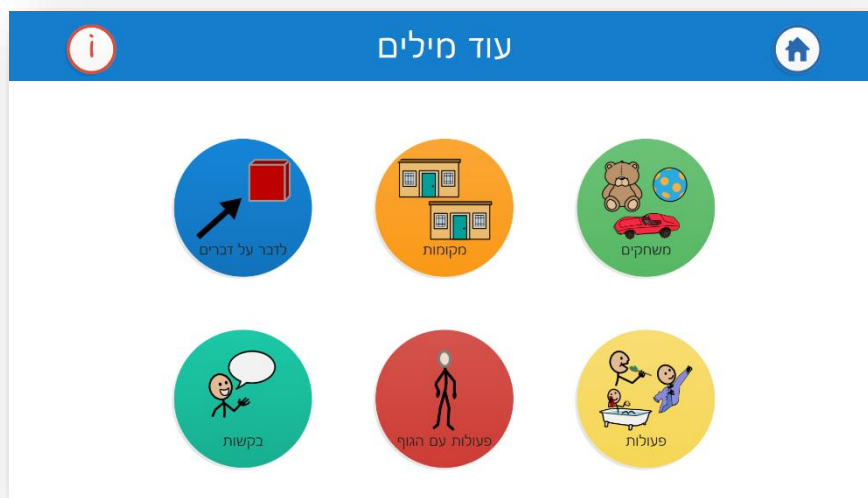

קטגוריות:

- ברכות
- כן/לא
- הוראות
- לשחק
- אנשים 1
- אנשים 2

עוד מילים

סדרת פעילויות זו מבוססת על סדרת הפעילויות הראשונה. מספר המילים בכל לוח גדול יותר – ארבע, חמש או שש מילים בפעילות. בדומה למילים הראשוניות שכבר נלמדו, פעילויות אלו מציגות שמות עצם ופעולות שימושיות מחיי היום יום.

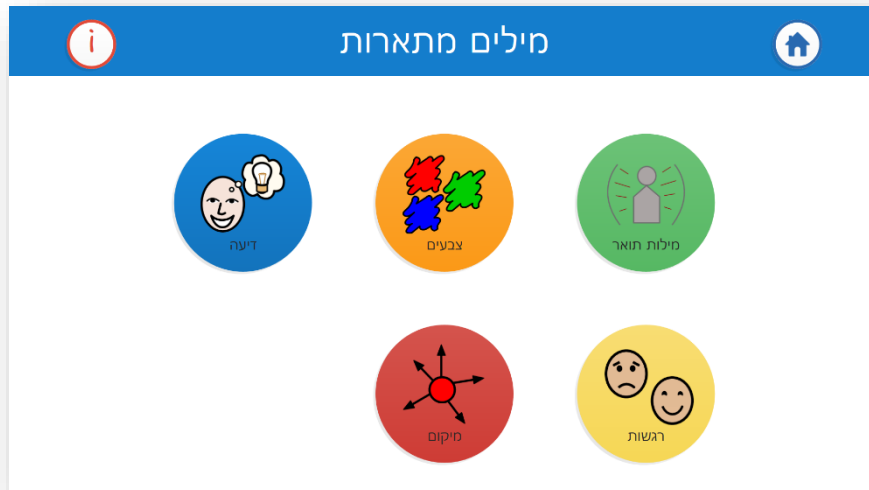

קטגוריות

- משחקים
- מקומות
- לדבר על דברים
- פעולות
- פעולות עם הגוף
- בקשות

מילים מתארות

סדרת פעילויות זו עוסקת במילות תואר, במילות מיקום וברגשות ובדיעה. חלק מהמושגים אינם פשוטים ללמידה וללימוד; האנימציות המשעשעות של אמיגו יכולות לסייע בהבנת המושגים הללו.

קטגוריות

- מילות תואר
- צבעים
- דיעה
- רגשות
- מיקום

שתי מילים

חיבור שתי מילים הוא השלב הבא בהתפתחות שפה. פעילויות אלו מאפשרות לתלמיד לבנות מבעים בן שתי מילים ולראות את אמיגו ממחיש את המשפט שנוצר. המבעים נכתבים מימין לשמאל. על מנת לסייע לתלמיד לבנות את המשפט בצורה הנכונה, בשלב הראשון יכול התלמיד לבחור רק מבין האפשרויות של המילה הראשונה (הימנית). רק לאחר שבחר את המילה הראשונה, באפשרותו לבחור מבין האפשרויות של המילה השניה (השמאלית). המילים אותן יכול התלמיד לבחור מודגשות בעזרת סמל ורקע צבעוני, בעוד שהמילים שאינן זמינות לבחירה מוצגות בגווני אפור ללא צבעים. בזמן הצגת האנימציה, המילים שנבחרו נשארות מודגשות (צבעוניות) וזאת על מנת להזכיר לתלמיד את המילים שבחר ולחזק את הקשר בין המילים שנבחרו לבין האנימציה.

קטגוריות

- פגישה ופרידה
- חיות
- משחקים
- אוכל
- משקרות
- כלי תחבורה
- צבעים
- פעולות
- תורות
- רוצה לא רוצה
- שלי
- בתוך ומחוץ

בשביל הכיף

ישנם תלמידים שיהנו מהשימוש בחבילת הפעילויות מילים ראשונות ואשר משתמשים כבר במערכת תת"ח ראשונית. מערכת התת"ח שלהם יכולה להכיל משפטים שלמים הנשמרים בתא בודד וכן לוחות עם בודדות המאפשרות למשתמש לבנות בעצמו משפט שלם. סדרת פעילויות זו מכילה משפטים ומבעים מוגדרים מראש. התלמיד בוחר בתא בודד, שומע את המשפט השלם ורואה את האנימציה של אמיגו המבצע את הבקשה/הוראה שקיבל. אמיגו הוא רובוט ויכול לכן לעשות דברים שאנשים רגילים אינם יכולים לעשות! זו הזדמנות לראות אותו עושה דברים מצחיקים!

קטגוריות

- תנועות בגוף 1
- תנועות בגוף 2
- קופסאות
- חפצים
- פעילות

